

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Николай Иванов Цанев,
Софийски университет „Св. Климент Охридски“,
Факултет по науки за образованието и изкуствата

по конкурса за заемане на академичната длъжност „професор“

в област на висше образование 1. Педагогически науки, Професионално направление
1.3. Педагогика на обучението по (Методика на обучението по технологии и
предприемачество в началните класове и Методика на работа в часа на класа в
началните класове)

Конкурсът за „професор“ е обявен в ДВ, брой бр. 48/28.06.2022 г. и на интернет страницата на Софийски университет „Св. Климент Охридски“ за нуждите на катедра „Начална училищна педагогика“ във Факултета по науки за образованието и изкуствата. Като единствен кандидат участва доц. дн Любен Владимиров Витанов.

1. Съответствие на процедурата и подадената документация с действащата нормативна уредба.

Съгласно Заповед № РД 38-390/13.07.2022 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“, за провеждане на конкурс за доцент по професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... (Методика на обучението по технологии и предприемачество в началните класове и Методика на работа в часа на класа в началните класове) съм определен за член на научното жури на конкурса.

За участие в обявения конкурс е подал документи доц. дн Любен Владимиров Витанов, от ФНОИ, СУ „Св. Климент Охридски“, който е единствен кандидат.

Представеният от доц. Витанов комплект материали е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на Софийски университет „Св. Климент Охридски“ и включва всички необходими документи.

*2. Общо биографично представяне на кандидата
(образование, квалификации, професионален опит и др.).*

Доц. дн Любен Витанов завършва ОКС „магистър“ във ВПИ – Благоевград през 1984 г. в специалност „Начална педагогика“, ОНС „доктор“ във ФНПП към СУ „Св. Климент Охридски“ през 1995 г. и ОНС „доктор на науките“ във ФНОИ през 2021 г.

Професионалният път на доц. Витанов започва в 18 СОУ „Уилям Гладстон“ като начален учител, а от 1991 г. е преподавател във Факултета по начална и предучилищна педагогика. Той преминава последователно през всички академични длъжности и научни степени. В целия период на преподавателската му работа участва активно в различни квалификационни курсове, научно-изследователски проекти, като изгражда с голямо желание и професионализъм своята академична кариера.

3. Преподавателска дейност.

Като отличен преподавател и специалист по методика на технологиите и предприемачеството, доц. Витанов разработва самостоятелно и в екип впечатляващо количество учебни курсове, свързани с дисциплините, които преподава, а именно:

- Дидактика на техниката и технологиите – ОКС „бакалавър“
- Методика на педагогическата работа в часа на класа – ОКС „бакалавър“
- Конструктивно-приложни дейности – ОКС „бакалавър“
- Методика на педагогическата работа в часа на класа – ОКС „магистър“
- Дидактика на техниката и технологиите – съвременни тенденции и подходи – ОКС „магистър“
- ИД Методи и техники за активно учене – ОКС „бакалавър“
- ИД Методика на обучението по безопасност на движението по пътищата – ОКС „бакалавър“
- ФД Обучение и игра – ОКС „магистър“
- ФД Насоки за работа в избираемите учебни часове – ОКС „бакалавър“
- Приобщаващо образование (съвместно с проф. дпн Милен Замфиров) – ОКС „бакалавър“
- Приобщаващо образование (съвместно с проф. дпн Милен Замфиров) – ОКС „магистър“

Цялостната му дейност като преподавател и експерт във факултета дават основание да се оценят много високо неговите качества и професионален опит във връзка с обявения конкурс.

4. Научноизследователска дейност.

Доц. дн Любен Витанов е университетски преподавател с ясна ориентация към изследователската работа. В представената документация има данни за участие в разнообразни проекти на Фонд „Научни изследвания“ при СУ „Св. Кл. Охридски“, финансирани от МОН, а също и национални и международни проекти. Акценти в изследванията са: иновативни методи на обучение в началния етап на обучение, интерактивното обучение, качеството на електронното учене, създаване на нови учебни и методически материали, тестове и други.

5. Научна продукция.

Кандидатът доц. Витанов е приложил общо 29 научни труда, от които 1 монография (като основен хабилитационен труд), 1 друга монография, която не е представена като хабилитационен труд, 1 публикувана глава от колективна монография, 1 статия, публикувана в научно издание, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация, 13 статии и доклади, публикувани в нереперирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове, 4 учебника от категорията „Публикуван университетски учебник или учебник, който се използва в училищната мрежа“ и 8 учебни пособия, използвани в училищната мрежа.

5.1. *Съответствие с наукометричните показатели за заемане на академичната длъжност.*

Като цяло, научните трудове на доц. Любен Витанов надхвърлят минималните национални изисквания (по чл. 2б, ал. 2 и 3 на ЗРАСРБ), а също и изискванията на СУ „Св. Климент Охридски“ за заемане на академичната длъжност „професор“ в научната област и професионално направление на конкурса, както е видно в таблицата по-долу.

Група от показател и	Съдържание	Брой точки според минималните изисквания за професор	Точки на кандидата
А	Показател 1	50	50
Б	Показател 2	0	0
В	Показател 3	100	100
Г	Сума от показателите от 4 до 10	200	253
Д	Сума от показателите от 11 до 13	100	185
Е	Сума от показателите от 12 до края	100	460

Необходимо е да се отбележи, че научните трудове, представени от кандидата не повтарят такива от предишни процедури за придобиване на научно звание и академична длъжност. Нямам данни за доказано по законоустановения ред плагиатство в представените по конкурса научни трудове.

5.2. *Съдържателен анализ на представените научни трудове за участие в конкурса.*

Акцент в предложените публикации безспорно е монографията „Обучението по технологии и предприемачество“. Тя е представена като основен хабилизационен труд. Монографията е посветена на спецификата на учебния процес по технологии и предприемачество в началните класове. На базата на проведено изследване са изведени новите приоритети на обучението по технологии и предприемачество, важни частнодидактически проблеми като: основните концепции за обучение, нормативните документи и съвременните аспекти на учебното съдържание, стратегиите, методите и техниките на работа, STEM подхода в учебната работа, работата по проекти, опитно-изследователската работа, автентичното учене, проучвателската и изследователската учебна дейност, делови и симулативни игри.

Монографията „Обучението по технологии и предприемачество“ е своеобразна библия на съвременното технологично обучение. В книгата много ясно и конкретно са очертани изследователските въпроси, което дава много добра ориентация на читателя.

В тази връзка е важно да се отбележи, че научното изследване се провежда на основата на широк теоретичен анализ на съвременното технологично обучение у нас и по света.

Монографията „STEM обучение по технологии и предприемачество“ на доц. дн Любен Витанов се отличава с богат научен апарат, важни изводи за съвременната теория и практика, пряко ориентирани към съвременното разбиране за STEAM подхода, основните характеристики, методи, съдържание на обучението, проблемите, които съпътстват прилагането му в училищната среда. Отделено е място и за подготовката и използването на разнообразни ресурси от учителите и учениците. Текстът е много четивен, описанията са ясни и конкретни, коректно е използвана голяма база от източници по темата.

Останалите научни трудове също са в съответствие с профила на конкурса и обхващат двете области - Методика на обучението по технологии и предприемачество в началните класове и Методика на работа в часа на класа в началните класове.

6. Научно-теоретични, практико-приложни, художественотворчески и други приноси.

Научната продукция на доц. Витанов се отличава със собствен стил в научното изследване на актуални за съвременното образование кръг от въпроси. Интерпретацията не се свързва с елементарни повърхностни изводи и заключения. Търсят се различни гледни точки. Проявява се научна етика и търпимост към различията. Отчита се сложността, многофакторността на изследваните процеси и явления. Хабилитационният труд, както и другите публикации, представени за конкурса, дават много широк и пълен поглед в областта на технологичното обучение и предприемачеството и методиката на работата в часа на класа в началните класове.

Основните приносни моменти може кратко да се изброят така:

1. В монографията „Обучението по технологии и предприемачество“ са представени основните определения, характеристики, видове и насоки на обучение в областта на технологиите и предприемачеството.

2. Специално място в същата монография е отделено на обучението по инженерство в неговите два основни аспекта и методически равнища - обучението по моделиране и обучението по конструиране като цялостен процес по дефиниране на проблема или задачата, генериране и представяне на идеи, изработване на изделия, тестване и оценяване.

3. Изяснени са от теоретична и методическа гледна точка преподаването и овладяването на популярни технологии на обработване на материали, механични технологии и техника, енергийни, информационни, хранителни и селскостопански технологии, изработване на изделия и предприемачество.

4. Въпросът за STEM/STEAM подхода на обучение, както и на няколко ефективни концепции за разбиране на науката и технологиите в обществото са разгледани в разнообразен аспект.

5. Друг акцент от съдържанието на представените публикации е създаден и апробиран в продължение на години методически подход за динамично съчетаване и

надграждане на традиционните директни методи и методите за активно и учене чрез откриване в обучението по технологии и предприемачество и в часа на класа.

6. Подробно са представени и интерпретирани всички основни въпроси и проблеми на обучението по технологии и предприемачество и на часа на класа - нормативни документи, учебно съдържание, планиране и организиране на обучението, концепции, приоритети и основни организационни форми и методи за преподаване и учене.

7. Систематизирани са новите приоритети на обучението по технологии и предприемачество, насочени към увеличаване на приноса му за общообразователната подготовка.

8. Във основните публикации са изведени водещите приоритети на обучението по технологии и предприемачество и в часа на класа, групирани около прагматичните, когнитивните, хуманистичните, конструктивистките и конективистките концепции за обучение.

9. В хабилитационния труд са изяснени подробно организацията и планирането на обучението по технологии и предприемачество, основните организационни форми, видовете учебни часове, занимания по интереси и др.

10. Съществен приносен момент също е рефлексивната педагогическа практика и модела за цялостен подход към създаване на позитивна учебна среда по технологии и предприемачество и в часа на класа.

11. Създадена е и е апробирана методика за интерактивно обучение на студенти от специалностите за подготовка на начални учители по методика на обучението по технологии и предприемачество и методика на педагогическата работа в часа на класа.

Необходимо е да се отбележи изключителната компетентност на автора и познаването на състоянието в световен мащаб и в България.

7. Лични впечатления

Представените за рецензиране научни трудове отразяват по един безспорен начин качествата на кандидата. Цялостното ми впечатление от работата и отношението на доц. Витанов са превъзходни. Той е един изключително способен и амбициозен учен, който напълно отговаря на изискванията на конкурса, за който кандидатства.

8. Бележки, препоръки и въпроси.

Нямам критични бележки и препоръки. Препоръчвам на колегата да продължи упорито да развива знанието в избраните от него научни области.

9. Заключителна оценка.

В заключение мога убедено да заявя, че в научното творчество на доц. Витанов са налице множество теоретични и научно-приложни приноси. Документите и научната продукция, представени от него за участие в конкурса, отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на СУ „Св. Климент Охридски“.

Кандидатът в конкурса е представил повече от достатъчен брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС „доктор“, ОНС „доктор на науките“ и придобиването на академичната длъжност „доцент“. В работите му има оригинални приноси, които са получили национално и международно признание. Научната и преподавателската квалификация на доц. Витанов и професионалния му опит не могат да бъдат поставени под съмнение.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях теоретични и научно-приложни приноси, намирам за напълно основателно да дам своята положителна оценка и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Факултета по науки за образованието и изкуствата за избор на доц. дн Любен Владимиров Витанов на академичната длъжност „професор“ в област на висше образование 1. Педагогически науки, Професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ... (Методика на обучението по технологии и предприемачество в началните класове и Методика на работа в часа на класа в началните класове).

27.09.2022 г.

Представил становището:

София

(доц. д-р Николай Цанев)